

Riigi Kinnisvara

Energiatõhusus paberil ja tegelikkuses

Erkki Seinre
Energiatõhususe projektijuht

Tänane olukord

- **Energiatarbimise keskkonnamõju**
  - Hoonete KHG osakaal on 36/55%
EU/Eesti
- **Domineerib hoone energiatõhusus**
  - Prognoositud energia eriheitetegur
  - Kavandamine
    - Regulatsioon, määrused
    - Rangeimad nõuded
- **Tegelik tarbimine**

Energiamärgis hoone olelusringis

Energiatõhususarv ETA

Kaalitud energiaerikasutus KEK

Etapp	Kavandamisel	Kasutamisel
Eesmärk	Võrreldavus	Tegelik toimivus
Andmed	Projekt	Tarbimisandmed
Vastavus	Regulatsioon	Klassifikatsioon
Kehtivus	Kuni 2 aastat	Kuni 10 aastat

ETA ja KEK erinevus

Klass	Arv	%
Sama või kõrgem klass	13	21%
Madalam 1 klass	14	22%
Madalam 2 klassi	9	14%
Madalam 3 või enam klassi	27	43%
	63	

Kuidas on mujal?

- Kolm kümnendit
- 76...203 hoonet
- Tarbimine oluliselt suurem kui kavandatud
  - 75% hoonetest toimised kavandatust kehvemini
  - Suhe ~ 2:1
- Prognoos ≠ tegelikkus!

Hoone tüüp	KAVANDATUD kWh/m ² /a		TEGELIK kWh/m ² /a	
	Soojus	Elekter	Soojus	Elekter
Kontor	46	71	73	121
Kool	57	56	84	106
Haigla	317	122	373	143
Korterelamu	29	15	73	38

ETA ja KEK märgiste ebakõla põhjused

- Väliskliima
- Seadetemperatuurid
- Lihtsustused, eeldused
  - Kasutusotstarve, kasutusaeg, vabasoojuskoormus
- Kasutaja mõju
  - Määramatus, juhuslikkus, ebakindlus

Energiamärgis hoone olelusringis

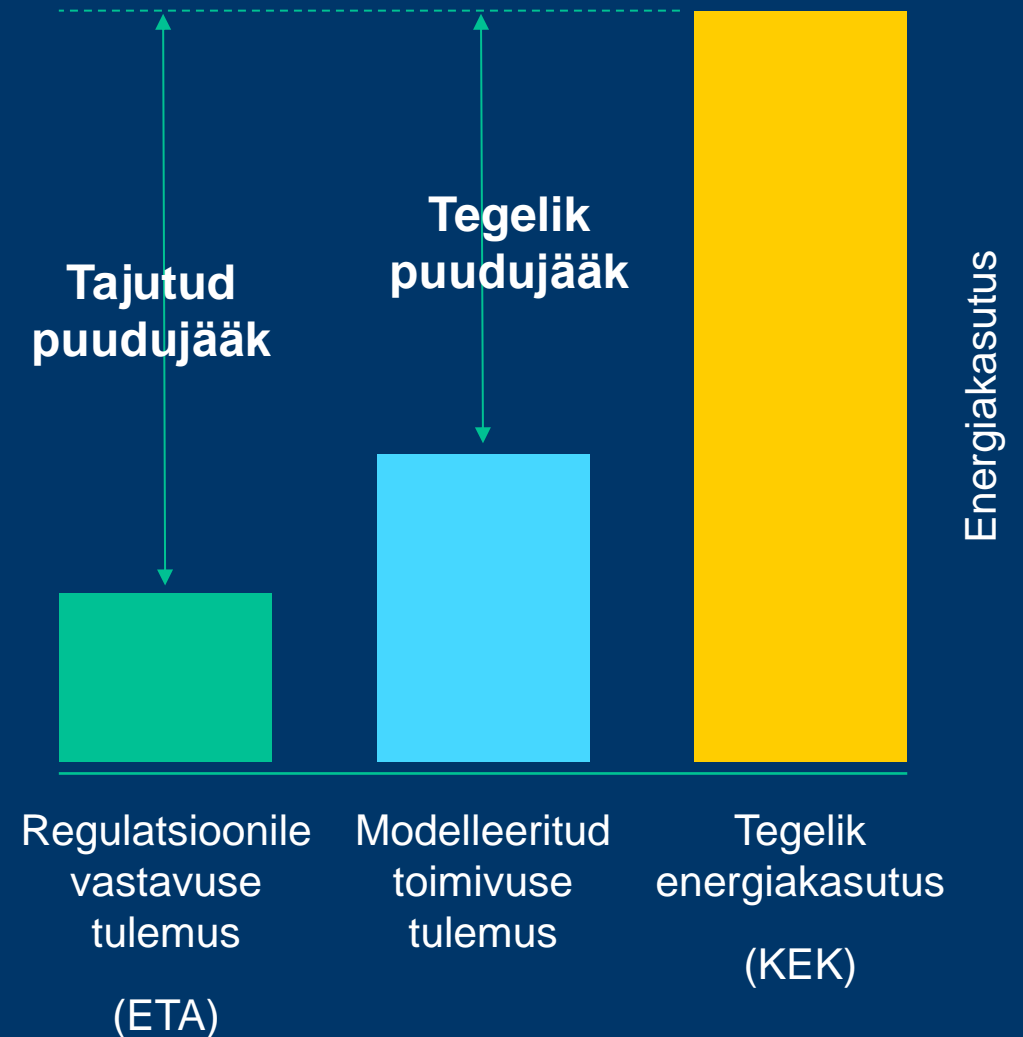
TÜÜPPROFIIL

TEGELIKKUS

Kasutusaeg	E-R 8-16	E-P 24/7
Ventilatsioon	E-R 8-16	E-R 7.30-17 täiskiirus E-P muu osakoormusel
Elekter kWh/(m ² a)	9.7	21.4
Elekter €/a	9 400	20 700
Soojus kWh/(m ² a)	5.2	9.1

Toimivuse puudujääk ehk *Performance gap*

- **Prognoos ≠ tegelikkus**
- **Muutunud eesmärgid**
- nZEB UK, NABERS, ASHRAE 90.1 App. G, CIBSE TM 54
- *Compliance checking vs Performance modelling*
  - Vastavuse kontroll vs toimivuse modelleerimine

Toimivuse puudujäägi mõjutajad (1)

PROJEKTEERIMINE

- Ebapiisavad ja vastuolulised eesmärgid
- Ebasobivad lahendused
- Üledimensioneeritus
- Tsoneering ja reguleerimine
- Mudeldamine
  - Kasutatud meetod
  - Ebakindlus (*uncertainty*)
  - Tarkvara ja ilma erisused
  - Kasutajate käitumine

EHITUS

- Ehituskvaliteet
- Optimeerimine (*value engineering*)

Toimivuse puudujäägi mõjutajad (2)

TOIMIVUS JA VASTUVÕTMINE

- Lihtsustatud komplekskatsetused
- Hooajaliste komplekskatsetuste puudumine

ÜLEANDMINE

- Ebapiisav koolitus
- Puudulik dokumentatsioon

KASUTAMINE

- Ebapiisav (lõpp)seadistus
- Kasutaja käitumine
- Ebapiisav hooldus

Energiatõhususe spetsialisti rolli muutus

- Prognoostarbimise modelleerimine
- Koostöö
  - Projekteerimisel ja vastuvõtmisel
  - Analüüsid, nõuanded, mõjuhindangud
  - Ebakindlus- ja tundlikkusanalüüsid
- Detailne mudel
- Tuleviku kliimaga arvestamine
- Digitaalne kaksik

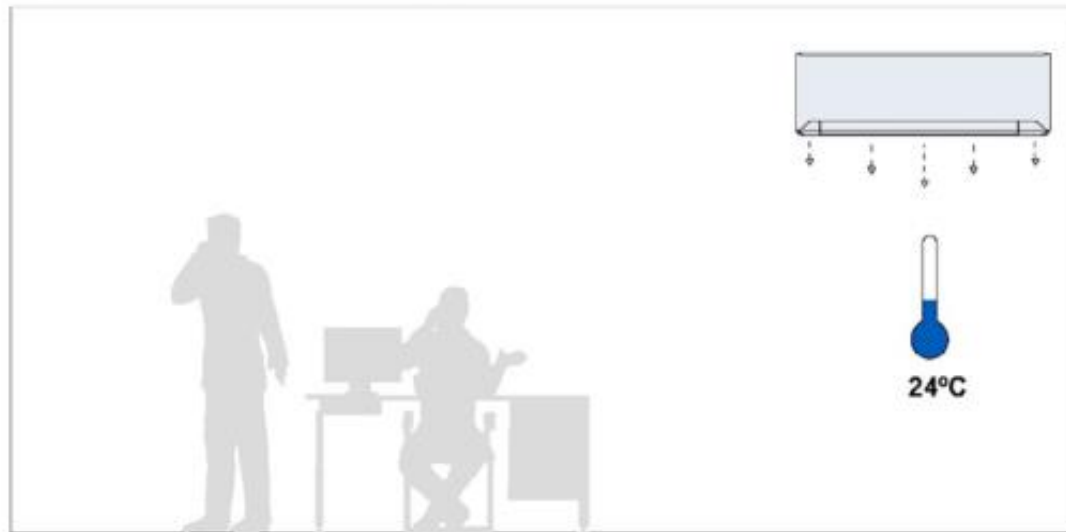
Kasutaja mõju

- Energiatõhustamine on protsess
- Toimimine
  - Korrektuurid
- **Kasutaja roll oluline**
  - Temperatuur, 1°C ~10%
  - Hõivatus
- Kasutaja juhendamine

Soojuslik mugavus

TAVAPÄRANE LAHENDUS

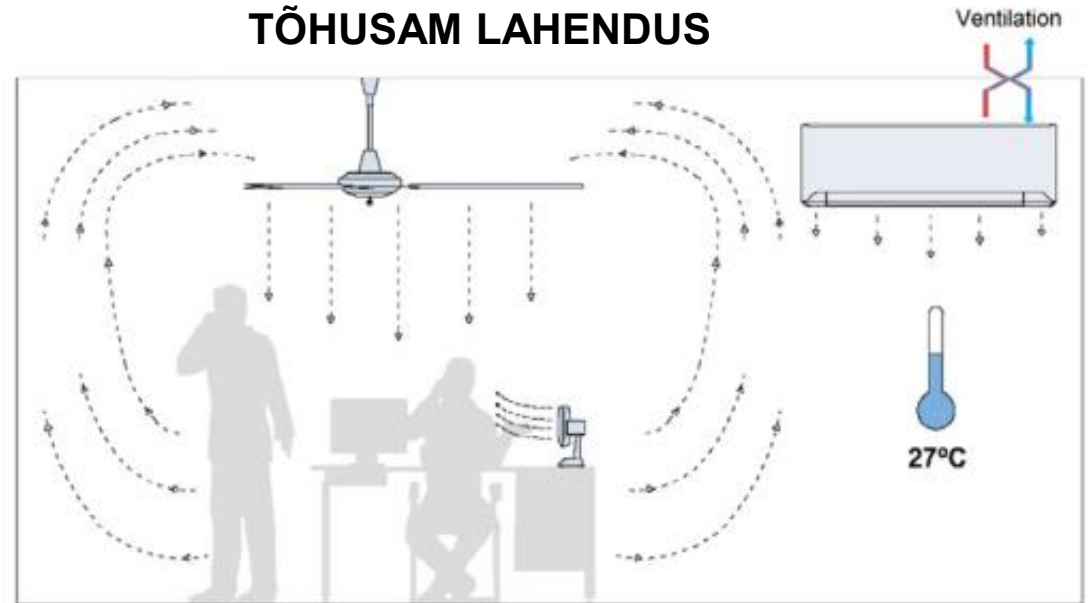

Mugavuse taandamine üheks muutujaks: temperatuur

Õhu-temperatuur

TÕHUSAM LAHENDUS

Mugavuse loomine mitme keskkonnaparametri kaudu

Õhu-temperatuur

Niiskus

Õhu liikumine

Kiirgus-temperatuur

Riietus

Kehaline aktiivsus

Mõõdetavad näitajad

Isiklikud näitajad

Kokkuvõte

- Energiatõhusalt toimivad hooned nõuavad põhjalikku planeerimist ja koostööd
- Eritüübilised energiamärgised ei ole võrreldavad
- Energiatõhususe spetsialisti panus ja kasutaja käitumine on määrava tähtsusega

„Hoone peab olema energiatõhus mitte ainult paberil vaid ka päriselus.“

Erkki Seinre

erkki.seinre@rkas.ee